

ПОЧНУ здалеку. Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова пройшов безліч випробувань. У 1941-1944 рр. університет (тоді — інститут) навіть функціонував в умовах нацистської окупації. Ми мали власну організацію підпілля ОУН, що намагалася протистояти німецькій адміністрації та подальшій більшовицькій загрозі. Тоді цвіт української інтелігенції знаходився на роздоріжжі — з ким піти, який шлях обрати, як здобути омріяну Соборну Українську Державність?

Ще в 1941-му Вінниця стала одним із центрів похідних груп ОУН, тут містився агітаційний відділ ОУН-Мельника, згодом з'явилися перші бандерівські організації. Нацисти вживали всіх заходів, аби не допустити розгортання українського підпілля. Мало хто знає, але Вінницю зробили масовою могилою не лише для численного воєнного євреїства, але і для десятків активістів національно-визвольного руху. Водночас сотні викладачів, студентів, працівників тодішнього Вінницького медінституту, інших медичних трудівників міста мобілізувалися більшовиками, протистояли нацистам у лавах «Червоної армії»... Хтось із медиків не зумів винести тягаря сталінських репресій 1930-х рр., тиску на українські інтелектуальні сили — такі рушали до Західної України, де продовжували боротьбу в лавах бойових ланок ОУН чи сотень і ріоїв УПА. При цьому не один викладач полишив Вінницю разом із німецьким обозом, шукаючи країшої долі в післявоєнних Західній Німеччині, Іспанії, Португалії, Бразилії, Аргентині.

Справжня та повноцінна історія Вінницького медуніверситету, як і історія міста Вінниці, не написана. Для її написання потребуємо років переосмислення трагічного спадку. Однак зрозуміло одне. Якщо Друга світова війна розділила суспільство окупованої України на прихильників багатьох таборів, то нинішнє протистояння широкомасштабній агресії із північного сходу точно об'єднало українське суспільство.

Через біль особистих трагедій, плач матерів і дітей, сумну велич поховання Воїнів-Героїв українці прошли драматичну дорогу оновлення та віднайдення патріотично-го «Я». Тепер перед нацією не стоїть запитання про вибір сторони, про відтінки кольорів, про чорне та біле. Віднині маємо бажану прадідівськими поколіннями єдність. І цю єдність в нас уже ніхто не відбере!

ЯПОЧАЛА виконувати обов'язки ректора Вінницького медуніверситету невдовзі після першої поїздки до деокупованого Херсона. Тоді я була в оточенні талановитих хірургів із кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії (керувала нею з 2016-го року). Спершу нам у Херсоні здавалося, що боятися нічого... Проте постійний гуркт снарядів, вибухи, стрілянина, крик людей — усе це робило свою моторошною справу. Зігрівало лише одне — віра в українського воїна. Прагнення зробити все можливе та неможливе для допомоги пораненим військовикам примушувало триматися, запевняти себе в стійкості та незворушності. Кожен справжній лікар знає: в певний момент настає професійно-гуманістичний «азарт» — ірраціональна мотивація віддати всі життєві сили на користь порятунку пацієнта.

Спільну з колегами роботу проводили на базі Херсонської обласної клінічної лікарні, де в усьому нам сприяв щирий патріот України, директор В. М. Короленко. Тоді ми домовилися тримати постійний зв'язок, координуючи зусилля між лікарнею та кафедрою ендоскопіч-

3 травня. Херсон

(Враження з робочої поїздки)

Три блокпости очікували мене під час поїздки до Херсона... Такі вже реалії проїзду в деокупований обласний центр, що нині знаходиться прямо на лінії бойового зіткнення. Хоча сили РФ і втекли під натиском Українських Сил оборони, але труднощі, з якими доводиться зіштовхуватися херсонцям, залишаються колосальними. Зрештою, мій скромний нарис присвячений насамперед тому, що Вінниця та вінничани точно не залишаться остоною і допомагатимуть Херсону (та після остаточної деокупації лівобережжя всій Херсонщині) з метою якнайшвидшого відродження тамтешньої охорони здоров'я.

ної і серцево-судинної хірургії ВНМУ. Однак минуло всього декілька місяців, я очолила вже весь ВНМУ. Постало нове завдання — підняти стосунки кафедри лікарні до рівня повноцінної взаємодії медуніверситету та всієї херсонської медицини.

Декілька місяців пішло на узгодження тексту «Угоди між ВНМУ та Херсонською обласною клінічною лікарнею». Спільно з представниками адміністрації медуніверситету обговорювалися засади страгічної допомоги цивільним мешканцям і військовикам. Особливий акцент, звісно, робився на проблемах військової медицини. Особисті контакти з херсонськими лікарями не припинялися. Проте справи організації роботи всередині самого ВНМУ постійно відволікали від важливого — поїздки в Херсон, налагодження потрібних зв'язків із представниками обласної влади, створення каналів гуманітарної і матеріально-технічної підтримки херсонських лікарів.

ДЛЯ візиту в Херсон офіційно погодили день 3-го травня. Звісно, всі погодження, цілі та формат зустрічей трималися в суворій таємниці. Наразі зовсім не та ситуація, аби проводити помпезні прийоми і заходи, розголовувати деталі. Прийманий я ще з листопада добре пам'ятала тамтешні реалії і не особливо наголошувала на деталях поїздки колегам із ВНМУ.

Отже, їдемо.

Протистояння ворожим шпигунам організовано на високому рівні. Кожен блокпост створює позитивне уявлення про дії Сил оборони.

Чергова перевірка документів... і контролер дає сигнал військовикам. Рушаємо... Цього разу їду лише з одним помічником, колеги-хірурги підтягнуться наступного разу.

На під'їзді до Херсоначується гуркт. Вибухи ворожих снарядів стають все більше відчутними. Водночас і наші гатять з методичною регулярністю. Запевняю: окупантам несолодко!

Врешті, перетнули міську смугу. Зупиняє військовий і, ознайомившись з необхідним пакетом документів, зауважує:

- Там, куди ви їдете, наразі стріляють найбільше. Добре подумайте!

- Ми вже кілька місяців думали. Нас чекають.

Хоча новини я читала, але ще не знала, що третє травня стане особливо трагічним днем для історії міста. Тієї середи окупанти нанесли найбільш масовані ракетні й артилерійські ударі по міській інфраструктурі. Про це пізніше написали різноманітні засоби масової інформації. Вони вживали це словосполучення — «міська інфраструктура». Писалося і про кількість жертв... Але ті десятки жертв...

(того дня загинула 21 особа, пізніше їх стало більше) — не якось там «міська інфраструктура». Йдеться про життя, долі, сміх і слози кількох десятків українців — тих українців-патріотів, що не полишили Херсон ані в горі окупації, ані в радості звільнення. Ті люди мали своїй домівки, ходили в магазини, вивішували українські прапори над квартирами і будинками в найскрутніші часи. А тепер для них усі скінчилось... Достатньо одного обстрілу, і людей убито. Ще й знищено той нещасний магазин, що забезпечував бодай якусь подобу існування для цілого району!

УМІСТІ лише військові. Прожіджкаємо під неперервним гурктом канонади. Повсюдно постріли.

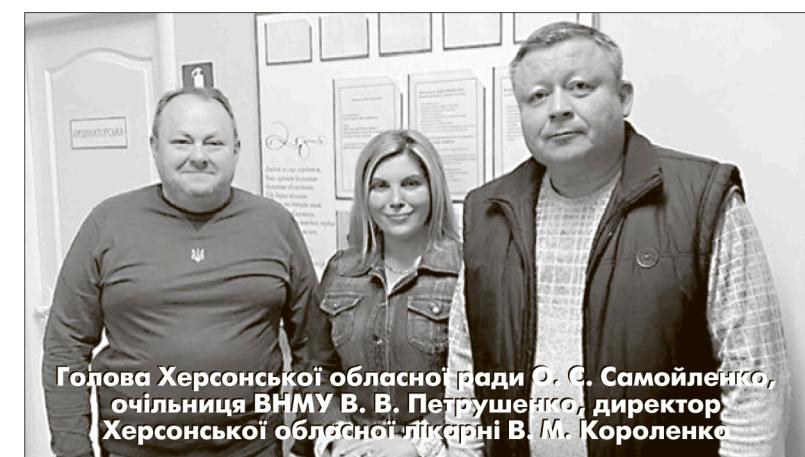
Спеціально продуманим маршрутом прибуваємо в обласну лікарню, де нас уже чекає директор В. М. Короленко. Мимохід згадуємо попередню зустріч. І ось уже працюємо над угодою про співпрацю. Директор ділиться планами розвитку медичної сфери, звертає увагу на потребу швидкої організації надання екстреної і невідкладної медичної допомоги. Звісно, головна увага присвячена нашим військовим пацієнтам. У цьому контексті має знадобитися налагоджена нещодавно взаємодія ВНМУ з некомерційною міжнародною гуманітарною організацією «Міжнародний Медичний Корпус». Не так давно я підписала з ними Меморандум про співпрацю. Одним із аспектів останньої якраз і повинна виявитися гуманітарна допомога.

На початку статті недарма згадано терністий шлях випробувань Вінницького медінституту в тяжкі роки Другої світової. Теперішня війна, об'єднавши українську націю, знову вимагає жертовності від нас усіх — від тих, хто міцно тримає славних оборонців.

Важливим елементом жертовності має бути готовність 24/7 працювати з метою гуманітарного забезпечення життя на деокупованих територіях України. Мое рішення однозначне. ВНМУ зобов'язаний долучитися до відновлення медичної інфраструктури міста Херсон, зосередитися на кадровому і матеріально-технічному сприянні роботі Херсонської обласної клінічної лікарні.

РОЗМОВА з директором плавно переходить в спільній обхід палат. Повсюди поранені, стогони, кров... Знову масований обстріл... Перший запал напруження вже не відчувається. Що ж, своя медична «старілка» перемагає. Така вже професія: в кожній лікарні відчуваєш себе неначе вдома.

Поряд проносять пораненого захисника. Лівої ноги вже немає. У хлопця шок. Лікарі акуратно вкладають бійця, але він відмовля-

Голова Херсонської обласної ради О. С. Самойленко, очільниця ВНМУ В. В. Петрушенко, директор Херсонської обласної лікарні В. М. Короленко

ється визнавати відсутність кінцівки. В руках у медичного брата пакет із відірваною ногою. На ній кросівка. Хлопець благає не викидати взуття, бо ще планує носити...

Як же багато роботи чекає кожного із нас, кожного лікаря! Всі без винятку захисники повинні отримати належний догляд, піклування, психосоціальну підтримку й реабілітацію. Мабуть, у цьому найближчими роками полягатиме сенсаційної компоненти діяльності Вінницького медуніверситету...

МІЯЄМО локацію. До зустрічі долучається голова Херсонської обласної ради О. С. Самойленко. Тепер уже можна домовлятися про практичну реалізацію накреслених кроків.

ВНМУ ім. М. І. Пирогова долучиться до відродження Херсонської обласної клінічної лікарні. Працюватимо над кількома спільними проектами. Зокрема, намагатимемося об'єднати наші зусилля в юридичній площині. Враховуючи реалії життєдіяльності херсонців, не про всі досягнуті домовленості можу писати прямо. Найголовніше: зустріч пройшла плідно, даючи мені впевненість в тому, що ВНМУ виявиться одним із локомотивів від-

новлення медицини Херсона. Звісно, звільнення лівобережжя Херсонини силами оборони дозволить активізувати запущений процес.

Лікарі ВНМУ здійснюють візити до Херсона на постійній основі, наші викладачі проводять тренінги та тематичні удосконалення. Водночас у контексті військової та екстремної медицини нашим фахівцям точно є чому повчитися в херсонських колег. Зараз плануємо за участі Херсонської обласної ради провести круглий стіл із промовистою називою: «Питання надання висококваліфікованої медичної допомоги на деокуповані території Херсонської області».

ВИЙДЖАЛИ з Херсона глибокоїночі. Місто не приховувало своїх ран. Плями крові вкривали тротуари та фарбували розтрощені вітрини. Загиблих прибрали. Залишився тільки запах... нестерпний запах війни... той запах, який розбурхує нашу лють, нагадуючи про близькість відплати ворогу.

Слава Україні!
Вікторія ПЕТРУШЕНКО, в. о. ректора ВНМУ ім. М. І. Пирогова, доктор медичних наук, професор